

Silvo Šinkovec

Iz-obraževati

Pričelo se je novo šolsko leto. V šolskih klopeh utripa na tisoče mladih src. Kdo bi mogel slutiti vse tisto, kar nosijo v sebi: pričakovanje in upanje, vedoželjnost in ambicioznost, razigranost in čudenje, pa tudi strah, naveličanost, poraženost, občutek neustreznosti in odvečnosti, umazanosti in ogoljufanosti. Vse to je povezano z njihovimi izkušnjami odnosov doma, med prijatelji in znanci, z izkušnjami sveta, ki so ga doživeli v šoli, na počitnicah, v medijih in drugje.

Iz teh šolskih klopi bodo jutri izšli raziskovalci tega sveta, ki se nikoli ne bodo načudili zapletenosti in mamljivosti skrivnostne materije in razodevajoče se resnice; ljudje s poslušom za človeka, pozorni na notranjo glasbo človeške govornice – ubesedene in neubesedene; duhovniki s čutom za sveto; kulturniki, ki jih bo premamljala pojavnost lepote; družboslovci, izzvani ustvarjati pravično sobivanje v strukturah, ki jih potrebujemo; mame in očetje, zaljubljeni v življenje; ljudje vseh vrst poklicev, v katerih bodo odkrili radost ustvarjanja in služenja.

Iz teh istih klopi bodo izšli tudi ljudje, ki bodo brezčutni – do sebe in do drugih; ki materije ne bodo doživeli kot zanimivo, ampak samo kot otežujočo; ki jim delo ne bo nikoli radost, ampak samo nesmiselni napor; ki ne bodo zaznavali toplote človeške besede, skrivnosti presežnega, lepote, ki navaden trenutek spremeni v praznik.

Notranjost enih in drugih, v vsej prepletenosti obojega v vsakem od nas, se oblikuje ob izkušnjah, ki jih imamo. Samopodoba so notranja očala, skozi katera gledamo svet, v katerem živimo. Šolanje je pomemben čas, ko se oblikuje človekova identiteta, ko se riše notranja podoba. *Iz-obraziti* pomeni pomagati, da se izriše notranji obraz, da človek postaja to, kar je, za kar je ustvarjen, kar je njegova življenjska naloga. Učiteljeva vloga je tako pomembna, ker s svojim vsakdanjim delom pomaga pri nastajanju notranjega obraza svojih učencev. In vsakdo si lahko postavi vprašanje, kakšen obraz išče, *iz-obraža*.

Ko razmišljamo o praznovanju, pravzaprav razmišljamo o podobi človeka. Kaj je za nas vredno živeti, iskati, za kaj se truditi? Ko nas poročila o Vzhodnem Timorju pretresejo in v nas prebudijo skrb za ljudi, ki izgubljajo premoženje, domove in celo življenje, že vemo, da dihamo s človeštvom in nismo zaprti sami vase. Naš obraz se malo bolj izriše, dobi jasnejšo podobo. Obraz žaluje, ker je notranjost prizadeta zaradi težke glasbe, ki jo poslušata notranje uho, glasbe nasilja in sovraštva, prevare in ošabnosti. Obraz se bolj jasno riše, ko čutimo razpetost med fotografijo in ustvarjalnostjo, ker vemo, da človekov cilj ni ponavljanje podatkov, ampak oblikovanje, ker nosimo v sebi čudovit dar ustvarjalnosti. Ko se zavedamo razpetosti med praznim ali nevtralnimi (mlačnimi) ter polnimi in vrednimi, se izrisuje obraz, ki odkriva resnico – čeprav tipajoče in ponižno, z zavestjo, da je vedno več nepoznanega kot znanega. Ko se v nas srečata končnost in neskončnost in začutimo razpetost bivanja, se obraz izrisuje v doživljanju prigradnosti in ustvarjenosti za ta svet in odprtosti za onega. Praznujemo trenutke, ko v profanem toku dogodkov odkrijemo presežno, sveto, ko se v ta svet zazrt pogled človeka razpre v nespoznavno in neizrekljivo, božje.

Praznovati pa lahko pomeni preprosto razpetost med naveličanostjo in vznesenostjo. Človek premošča monotonost z vzhičenostjo, ki jo nudijo zunanji vzroki, z veseljačenjem, ki nima nič skupnega s praznovanjem. Izvotljenost razlogov za praznovanje odraža notranjo praznost. Človek doživlja življenje več ali manj kot razpetost med delom in počitkom. Brez vizije. Ali pa se prikradejo praznovanja, ko v srcu vztrepetamo zaradi strahu pred ogroženostjo (notranjo in zunanjo) in zato notranji mir vzdržujemo s praznovanjem zmag nad sovražnikom (nacionalnim, ekonomskim, verskim, rasnim, ideološkim).

Kakšni obrazi se bodo izoblikovali to leto? Kako se bodo iz-obrazili mladi ob prehodu stoletja? V tem vprašanju so skrita vsa filozofska, verska, politična, kulturna, družbena in vzgojna vprašanja, na katera odgovarjamo vse življenje, sebi in drugim. Ob razmišljanju o pomenu praznovanja odkrijemo, da smo filozofi in teologi vsi.